

KAKO ORGANIZOVATI GRUPNA ZANIMANJA

Razmišljajući o oblicima i metodi obuke starešina u komandama možemo zaključiti da i tu treba ponešto dograditi i usavršiti. Reč je o nekim metodskim postupcima kojima bismo mogli unaprediti grupna zanimanja, koja su se pokazala kao najpogodniji oblik pripreme organa komandi za složenije vežbe, pre svega, komandno-štabne ratne igre.

Osnovni cilj grupnih zanimanja je da se kroz razmenu mišljenja ujednače stavovi i pogledi o konkretnim pitanjima, na bazi usvojene vojne doktrine, tj. postavki Ratne službe i drugih borbenih pravila. Postojeća borbena sredstva i tehnika, kojima raspolažu jedinice i komande, zatim pravila, borbena uputstva i informacije traže od starešina i komandi da neprekidno proučavaju, dopunjavaju i prilagođavaju svoje znanje i sposobnost zahtevima savremenog komandovanja.

Ovim se ne umanjuje značaj i potreba seminarske obrade kao forme rada u razjašnjavanju pojedinih pitanja i usvajanja jedinstvenih stavova. Kao forma rada i sastavni deo grupnih zanimanja mogu se organizovati i predavanja po određenim pitanjima koja su vezana za konkretnu temu, a ova je predmet grupnog zanimanja.

Da bi se obezbedila jedinstvena upotreba jedinica (taktičkih ili operativnih), sva razmatranja, pogledi i mišljenja moraju da polaze od jedinstvene baze i uslova, tj. od jedinstvene operativno-taktičke zamisli pretpostavljenog komandanta. Polazeći od jedinstvene odluke i jasno izraženog cilja (šta se želi postići na pojedinim komandnim stepenima) kroz grupna zanimanja treba ostvariti da svaki organ komande na svom nivou, kroz analitička i dokumentovana istraživanja, sagleda rešenje ili predlog po najbitnijim problemima.

Organizovanje i sprovođenje grupnih zanimanja je kontinuirani proces koji sadrži: planiranje, izradu zadatka i postavljanje ciljeva, pregled jedinica i ustanova, određivanje pitanja po kojima će učestvovati na grupnim zanimanjima, dalju razradu zadatka za nivo određenih jedinica, ustanova, praćenje, prikupljanje i sumiranje iskustava, njihovu analizu s gledišta ocena i zaključaka nadležnih komandi, itd.

U celini, grupna zanimanja kao forma obuke su analitičan i studiozan rad, pružaju mogućnost komandama i ustanovama da ujednače stavove i mišljenja u konkretnoj primeni postupaka i sagledavanju mogućnosti jedinica i ustanova. Pored toga, ona pružaju mogućnost komandi da praktično proveri kako se realizuje nastavni plan i program u obuci trupe. Iskustvo je pokazalo da takav način rada obezbeđuje veću zainteresovanost starešina viših komandi u sprovođenju nastavnog plana, jer kroz praktičnu nastavu u trupi mogu da provere svoje predloge i mišljenja.

Kontinuitet u organizaciji grupnih zanimanja. U našoj praksi su grupna zanimanja najčešće organizovana tako da svaki komandni stepen, nezavisno od drugog, rešava, da tako kažemo, »svoj« taktički zadatak. Pri tome, viša komanda obično u svoje zanimanje uključi po nekoliko starešina (4 do 5) iz nižih komandi. Takav način rada ima dobre i slabe strane. Dobre su u tome što se svakoj komandi omogućava da, sprovođenjem određenog taktičkog zadatka, rešava baš one nastavne zadatke za koje je neposredno zainteresovan. A slabe, što takav rad ne pruža, uvek, mogućnost da se razigra svaki element borbenog poretka. Jedan broj oficira neizbežno ostaje izvan tako organizovanih zanimanja.

Uzmimo, na primer, komandu čete ABHO koja se ovakvim obučavanjem u mirnodopskim uslovima ne priprema za svoju funkciju u ratu. Uključivanjem u grupna zanimanja komande vojnog područja treba da joj se omogući da najkonkretnije sagleda svoju ulogu koju će imati u eventualnom ratu. Naveo sam primer čete ABHO, ali ovakvih primera ima i za druge jedinice organskog sastava vojnog područja. Upravo zbog toga bi bilo korisno da postojeću organizaciju grupnih zanimanja dopunimo i usavršimo tako da budu obuhvaćeni i razrađeni postupci za više elemenata borbenog poretka (a u određenom periodu i svi).

Polazeći od naših iskustava, mislim da se postavljeno pitanje može uspešno rešiti na ovaj način.

Sve komandne instance u sklopu vojnog područja mogu organizovati grupna zanimanja na bazi razrade jednog taktičkog zadatka, s tim što bi serija grupnih zanimanja počela zanimanjem u komandi vojnog područja. Poželjno je da to bude u početku nastavne godine, januar — mart, da bi potčinjene komande mogle da planiraju svoja grupna zanimanja na osnovu jedne jedinstvene taktičko-operativne zamisli. Niže komande (i službe) bi na svojim grupnim zanimanjima rešavale taktičke pretpostavke onog obima i sadržaja koji im pripada, s obzirom na ulogu koju imaju u borbenom poretku više jedinice. Znači, ako starešine u komandi vojnog područja rešavaju zadatak iz odbrane ili napada, istu temu treba na grupnim zanimanjima obrađivati i u nižim komandama. Za starešine rodova i službi ovakva zanimanja mogu se organizovati u okviru garnizona.

Takav sadržaj grupnih zanimanja mogao bi se, najzad, preneti i u trupe jedinice — na pokretna logorovanja, zajedničke vežbe ili vežbe bojeve gotovosti, gde bi se i praktički proverila realnost proračuna, procena i rešenja koja su doneta na grupnim zanimanjima u komandama, ako ne svih, ono bar onih koji se tiču upotrebe tih jedinica.

Šta nam pruža takav metod organizacije grupnih zanimanja?

Očevidno je da ima više prednosti, jer se, sem ostalog, na taj način prilikom rešavanja jedne operativno-taktičke zamisli raščiste nejasna pitanja, ujednače i usklade gledišta u praktičnoj primeni postavki ratne doktrine na jednom zadatku. I to baš po onim pitanjima za koja je starija komanda najviše zainteresovana, čija je namera da ceo starešinski sastav, sve organe komande, pripremi za KŠRI i druge složene vežbe, sa potpuno usvojenim doktrinarnim stavovima i prečišćenim pogledima. Takav metodski postupak omogućava da se kroz grupna

zanimanja u komandama svih stepena angažuju bezmalo sve starešine rodova i službi i da se potpuno razradi i uigra svaki elemenat borbenog poretka. Pored toga, ovakvim metodskim postupkom postiglo bi se jedinstvo u obradi dokumentacije koja još uvek predstavlja ozbiljnu slabost u radu naših komandi i ustanova.

Ako se ovako organizovana grupna zanimanja dopune, odnosno kad se po sličnoj shemi izvode i štabne ratne igre na kojima se razrađuju pitanja u praktičnoj primeni pravila o radu štabova i organa komandi u ratu, osobito stavova o brzini rada, izradi borbene dokumentacije, stilu rada koji najviše pospešuje efikasnost komandovanja, može postići solidna uigranost za KŠRI i druge značajne vežbe.

Razumljivo je što ovako postavljen sistem grupnih zanimanja i štabnih ratnih igara (pa i tehničke i taktičke obrazovne pripreme za njih) zauzima toliko vremena da se u istoj nastavnoj godini gotovo i ne mogu izvesti i KŠRI. Zbog toga smatram da bi bilo celishodnije da se u prvoj nastavnoj godini izvedu grupna zanimanja i ŠRI, a u drugoj KŠRI. To bi omogućilo studiozniji rad i solidniju pripremu nego kada se sve obavi u jednoj nastavnoj godini.

Značaj studijskih grupa na grupnim zanimanjima. Pokazalo se da je dosadašnji način rukovođenja grupnim zanimanjima, na kojima je svaki učesnik stavljen u sve uloge (u ulogu komandanta i svakog organa komandi) bio dobar metod obučavanja starešina, pre svega, u razvijanju sposobnosti za svestranije proučavanje taktičke situacije, u sagledavanju celokupne problematike za upotrebu jedinice u borbi i u usavršavanju u komandovanju, itd. Metodnom zamenljivosti postiže se opšta vojna kultura i razvija sposobnost, pa ga treba i dalje primenjivati u radu.

Ali danas je sve značajnija uža specijalizacija, celishodna podela poslova. To načelo treba poštovati i u grupnim zanimanjima. Reč je o tome da svaka taktička pretpostavka sadrži mnogo pitanja koja se moraju posebno izučavati da bi bila uspešno rešena. Evo samo nekih: problem formiranja i razvoja novih jedinica; dovođenje jedinica u zone za napad ili odbranu (a da ne budu tučene u pokretu); procena najrentabilnijih ciljeva u rasporedu protivnika za nuklearne udare i položaj tih ciljeva u trenutku kad se može ostvariti najefikasnija nuklearna vatra; zatim, najugroženiji rejoni u zoni dejstava sopstvenih jedinica i način njihove zaštite od nuklearnih udara protivnika, itd. Temeljno izučavanje ovih i drugih pitanja, s namerom da se pronađu najbolja rešenja, može se poveriti grupama starešina s tim da one imaju karakter tela privremenog sastava. U te grupe bi ušle, zavisno od pitanja koja treba obraditi, starešine za opštevojne i druge specijalnosti. Za izučavanje, na primer, pokreta jedinica grupu bi sačinjavali operativac, saobraćajac, inženjerac; a za probleme PNHBO starešine iz ABHO-jedinica, opštevojni, artiljerijski, vazduhoplovni starešina, itd.

Kad god smo organizovali ove grupe, pokazalo se da je to bilo višestruko korisno. Prvo, najvažnija pitanja su brzo i temeljito izučena, drugo, taj oblik rada omogućava da se veći broj oficira starijih

ili mlađih angažuje u izuzetno značajnom poslu na grupnim zanimanjima.

Pripreme starešina treba organizovano usmeravati. Poznato je da opšti sistem obučavanja starešina na zadacima koji ih očekuju u miru i u ratu, osim grupnih zanimanja i ŠRI, ulaze i drugi oblici: individualni rad, pre svega, zatim predavanja, seminari, tehnički zborovi, itd.

Svaki oblik rada ima svoj značaj. Ali, u celom sistemu najvažnije je ipak to da komande budu dobri organizatori, da dobro usmeravaju obuku starešina kako bi bili podstaknuti na učenje. To je naročito važno kad je u pitanju samostalan rad starešina, bez koga se, danas, ne može

ni zamisliti držanje koraka sa vremenom. Ali, treba biti načisto s tim da će taj rad biti utoliko uspešniji ukoliko komanda stvori starešinama što povoljnije uslove za učenje (pravilan izbor načina rada, celishodna podela zadataka, štednja svoga i vremena drugih, itd.), ako se starešine umešno upućuju da izučavaju najaktuelniju literaturu i novine u oblasti vojne nauke i tehnike.

Ima mnogo mogućnosti da se starešine podstiču na učenje. Jedan od njih je rešavanje taktičkih zadataka koje dajemo starešinama prilikom obilaska jedinica. Već prema nastavnim ciljevima koje želimo postići u nastavi, takvim zadacima izoštravamo pažnju starešina i usmeravamo ih na najbitnije zadatke koji ih očekuju. Priprema takvih zadataka je, naravno, veliki i složen posao za operativno-nastavne organe viših komandi, ali praksa pokazuje da se takvi napori višestruko isplate.

General-major
Dušan HRSTIĆ